

עקרונות הצעה לתיקון לפקודות התעבורה - מדידת ובקרת תחבורה ציבורית, התשע"ה - 2015.

דברי הסבר:

איכות השירות של התחבורה הציבורית היא מרכיב ראשון בחשיבותו בעת הבחירה בין נסיעה במכונית לבין נסיעה בתחבורה ציבורית. כללית, ניתן לומר שציבור המשתמשים יעדיף להשתמש באמצעי היוצר אצלו את מירב התועלת, הרווחה וההנאה. כל אלה נקבעים אצל הנוסעים הן על ידי משתנים אובייקטיביים הניתנים למדידה (זמן נסיעה, תדירות וכו') והן בהתאם למערכת השיקולים הסובייקטיבית של כל פרט. מורכבות תהליך קבלת ההחלטות של הנוסע מחייבת עריכת מדידות, סקרים ומחקרים שוטפים ותכופים על מנת שניתן יהיה לקדם מערכת תחבורה יעילה וטובה.

הדאגה וההקפדה על איכות השירות של התחבורה הציבורית מוטלת במדינות מפותחות על רשויות התחבורה. באירופה ובארצות הברית האחריות מוטלת בעיקר על רשויות תחבורה מקומיות/מטרופוליניות, בעוד שב ישראל נושא זה מופקד בידי הרשות הארצית לתחבורה ציבורית. יחד עם זאת, המבנה הריכוזי בישראל יכול להבטיח שילוביות טובה בין התחבורה העירונית והבין עירונית של האוטובוסים והרכבות.

הביקורות הנערכות היום על מפעילי התחבורה הציבורית אינן מכסות מדדים רבים המשפיעים במישורין על רמת השירות. המדידה הנערכת כיום בתחום התחבורה הציבורית אינה מבקרת את המערכת בכללותה, ואינה מכילה למעשה את הפרמטרים החשובים ביותר לנוסע¹ ואשר משפיעים יותר מכל על רמת השירות בתחום כגון: תדירות השירות, עמידה בלוחות הזמנים ומשך זמן הנסיעה הכולל. כמו כן, לא מוגדרים ולא נמדדים יעדים אליהם שואפת המערכת להגיע, ולא מוגדר למעשה מהו שירות תחבורה ציבורית ראוי ולאן צריכה המערכת לשאוף להגיע ולהשתפר.

על מנת שהתחבורה הציבורית תהפוך לחלופה ראויה לרכב הפרטי, על משרד התחבורה לאמץ רשימת מדדים אחידה להערכת איכות השירות אשר תחול על כלל המפעילים, תהווה דרישת חובה בכל המכרזים וההסכמים, ותהיה גלויה לציבור.

תיקון זה מטרתו ייעול ההשקעות בתחבורה הציבורית וניהולה השוטף, ופיקוח על רמת השירות שמעניקה המערכת הכוללת המתפעלת את מערך התחבורה הציבורית ונושאת באחריות לפעולתה התקינה.

¹ על פי סקר משתמשים ארצי על רמת השירות בתחבורה הציבורית בישראל. נערך על ידי "תחבורה היום ומחר" – ספטמבר 2014.

עיקרי ההצעה:

1. תוטל על המפקח על התעבורה במשרד התחבורה מדידה ובקרה של מערכת התחבורה הציבורית.
2. המפקח על התעבורה יאסוף את המידע אודות שירותי התחבורה הציבורית, ויבצע הליך מדידה ובקרה לשם ייעול שירות התחבורה הציבורית, בין השאר בנושאים הבאים:
 - (1) בקרה ומדידה של תהליכי התכנון והפיתוח של תחבורה ציבורית, בשים לב לנחיצות התחבורה לאוכלוסיה;
 - (2) בקרה ומדידה בפועל של שירותי התחבורה הציבורית הקיימים;
 - (3) פיקוח על יישום תוכניות להטעמה של תחבורה ציבורית, וקידומה בתוך רשויות הממשלה השונות;
 - (4) המלצה לשר התחבורה על תהליכי התייעלות ופיתוח של התחבורה הציבורית;
 - (5) קבלת מידע מכל רשות ציבורית לצורך קידום תהליכי פיתוח, תכנון וייזום שיקדמו את התחבורה הציבורית.
 - (6) ייעוץ בתהליכי חקיקה ואסדרה של תחבורה ציבורית.
3. לשם יישום סמכויותיו על פי סעיף 2, המפקח על התעבורה יהא מוסמך לקבל כל מידע הקשור לסמכויותיו ממשרד התחבורה, מרשויות מקומיות, בעל רישיון למתקן תחבורתי, מי שמפעיל מתקן תחבורתי, בעל רישיון להפעלת קו שירות, וכן מגורמים נוספים אשר קבע השר כי יעשו כן.
4. המפקח יבדוק ויגיש לכנסת דוחות שנתיים אודות מדדי יעילות השירות בתחבורה הציבורית, לרבות יעדים שנתיים לשיפורם, כפי שיפורטו בתוספת לתיקון הפקודה, ובשים לב ל:
 - (1) תכנון וביצוע של שירות התחבורה הציבורית;
 - (2) יעילותם של לוחות הזמנים בשירותי התחבורה הציבורית ומידת העמידה בהם;
 - (3) תכנון של מסלולי שירותי תחבורה ציבורית נוספים או חלופיים;
 - (4) נחיצותם של שירותי תחבורה ציבורית נוספים;
 - (5) קביעת מדדים ומדיניות אחודה לתחבורה ציבורית.
5. תוצאות הבדיקה על פי סעיף 4, יפורסמו לציבור הרחב אחת לשנה, עם הגשתן לכנסת.

